

ΘΕΜΑΤΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΛΟΓΙΣΜΟΣ Ι - ΓΡΑΜΜΙΚΗ ΑΛΓΕΒΡΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ : Δρ. Χρήστος Βοζίκης

ΘΕΜΑ 1^ο (2 μονάδες)

Δίνεται το παρακάτω σύστημα εξισώσεων

$$2z - y = 1, \quad z - 2x - 2y = 2, \quad x + y = -1$$

Να γραφεί το σύστημα ως γινόμενο πινάκων $\mathbf{A} \cdot \mathbf{X} = \mathbf{B}$, όπου $\mathbf{X}$ ο πίνακας-στήλη των αγνώστων (x, y, z) , να βρεθεί ο $\mathbf{A}^{-1}$ (1 μονάδα) και να λυθεί το σύστημα χρησιμοποιώντας τον $\mathbf{A}^{-1}$ (1 μονάδα).

ΘΕΜΑ 2^ο (4 μονάδες)

Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \left(\frac{e^x - e^{-x}}{e^x + e^{-x}} \right)^2$. Να βρεθούν :

- α) Η μονοτονία της και τα ακρότατα. (1 μονάδα)
- β) Τα διαστήματα που είναι κοίλη ή κυρτή και τα σημεία καμπής. (1 μονάδα)
- γ) Οι τυχόν ασύμπτωτες και το πεδίο τιμών (1 μονάδα)
- δ) Να γίνει η γραφική της παράσταση. (1 μονάδα)

ΘΕΜΑ 3^ο (2 μονάδες)

Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \frac{x+1}{x-1} - \ln x$.

Αν η εφαπτομένη της γραφικής παράστασης της συνάρτησης $g(x) = \ln x$ στο σημείο $A(a, \ln a)$ με $a > 0$ και η εφαπτομένη της συνάρτησης $h(x) = e^x$ στο σημείο $B(\beta, e^\beta)$ ταυτίζονται, τότε να αποδείξετε ότι το a είναι ρίζα της εξίσωσης $f(x) = 0$.

ΘΕΜΑ 4^ο (2 μονάδες)

Να βρεθούν τα ολοκληρώματα :

α) $\int e^x \sin(x) dx$ β) $\int_{-\infty}^{\infty} x e^{-x^2} dx$

- Απαγορεύεται η χρήση οποιουδήποτε βιβλίου - σημειώσεων και κινητών τηλεφώνων.
- Προσοχή! Έλλειψη βασικών γνώσεων Μαθηματικών επιπέδου Δημοτικού - Γυμνασίου έχει ως αποτέλεσμα τον μηδενισμό όλου του γραπτού!!!
- Διάρκεια εξετάσεων : 1 ώρα και 45 λεπτά

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ 1^ο

Ο πίνακας A των συντελεστών είναι $A = \begin{pmatrix} 0 & -1 & 2 \\ -2 & -2 & 1 \\ 1 & 1 & 0 \end{pmatrix}$. Ο πίνακας B των σταθερών $B = \begin{pmatrix} 1 \\ 2 \\ -1 \end{pmatrix}$ και των

$$\text{αγνώστων } X = \begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix}$$

Η ορίζουσα του A είναι $|A| = -1$ και ο αντίστροφος του A είναι $A^{-1} = \begin{pmatrix} 1 & -2 & -3 \\ -1 & 2 & 4 \\ 0 & 1 & 2 \end{pmatrix}$.

Έτσι η λύση του συστήματος είναι $X = A^{-1}B \quad X = \begin{pmatrix} x = 0 \\ y = -1 \\ z = 0 \end{pmatrix}$

ΘΕΜΑ 2^ο

$$f(x) = \left(\frac{e^x - e^{-x}}{e^x + e^{-x}} \right)^2 \quad \text{Το πεδίο ορισμού είναι όλο το } \mathbb{R}$$

α)

$$f'(x) = 2 \left(\frac{e^x - e^{-x}}{e^x + e^{-x}} \right) \left(\frac{(e^x + e^{-x})^2 - (e^x - e^{-x})^2}{(e^x + e^{-x})^2} \right) = 2 \frac{(e^x - e^{-x})}{(e^x + e^{-x})^3} (e^{2x} + 2e^x e^{-x} + e^{-2x} - e^{2x} + 2e^x e^{-x} - e^{-2x}) \Rightarrow$$

$$f'(x) = 2 \frac{(e^x - e^{-x})}{(e^x + e^{-x})^3} 4 \Rightarrow f'(x) = 8 \frac{(e^x - e^{-x})}{(e^x + e^{-x})^3}$$

Η $f'(x)$ μηδενίζεται όταν $e^x - e^{-x} = 0 \Leftrightarrow e^x = e^{-x} \Leftrightarrow x = -x \Leftrightarrow x = 0$

Έχουμε επίσης

$$x < 0 \Leftrightarrow x < -x \Leftrightarrow e^x < e^{-x} \Leftrightarrow e^x - e^{-x} < 0$$

και

$$x > 0 \Leftrightarrow x > -x \Leftrightarrow e^x > e^{-x} \Leftrightarrow e^x - e^{-x} > 0$$

ενώ $\forall x \in \mathbb{R}, e^x > 0 \Rightarrow e^x + e^{-x} > 0$

Άρα

για $x < 0$ η $f'(x) < 0 \Leftrightarrow f(x)$ φθίνουσα

για $x > 0$ η $f'(x) > 0 \Leftrightarrow f(x)$ αύξουσα

και στο $x = 0$ έχουμε ελάχιστο $f(0) = 0$

β)

$$f''(x) = 8 \frac{(e^x + e^{-x})(e^x + e^{-x})^3 - 3(e^x + e^{-x})^2(e^x - e^{-x})^2}{(e^x + e^{-x})^6} = 8 \frac{(e^x + e^{-x})^2 - 3(e^x - e^{-x})^2}{(e^x + e^{-x})^4} =$$

$$8 \frac{e^{2x} + 2e^x e^{-x} + e^{-2x} - 3e^{2x} + 6e^x e^{-x} - 3e^{-2x}}{(e^x + e^{-x})^4} = 8 \frac{8 - 2e^{2x} - 2e^{-2x}}{(e^x + e^{-x})^4} = 16 \frac{4 - e^{2x} - e^{-2x}}{(e^x + e^{-x})^4}$$

Η $f''(x)$ μηδενίζεται όταν $4 - e^{2x} - e^{-2x} = 0$

Παρατηρούμε ότι η $4 - e^{2x} - e^{-2x} = 0$ είναι δευτεροβάθμια εξίσωση ως προς e^{2x} .

Πράγματι αν πολλαπλασιάσουμε και τα δύο μέλη με e^{2x} (το οποίο πάντα είναι διάφορο του μηδενός) έχουμε $4 - e^{2x} - e^{-2x} = 0 \Leftrightarrow e^{2x}(4 - e^{2x} - e^{-2x}) = 0 \Leftrightarrow 4e^{2x} - e^{4x} - 1 = 0 \Leftrightarrow e^{4x} - 4e^{2x} + 1 = 0$

Θέτοντας $y = e^{2x}$, έχουμε την εξίσωση $y^2 - 4y + 1 = 0$, που έχει λύσεις

$$y = \frac{4 \pm \sqrt{16 - 4}}{2} \Leftrightarrow y = 2 + \sqrt{3}$$

$$y = 2 - \sqrt{3}$$

Αρα η $f''(x) = 0$ έχει λύσεις :

$$y = e^{2x} = 2 + \sqrt{3} \Leftrightarrow 2x = \ln(2 + \sqrt{3}) \Leftrightarrow x = \frac{1}{2} \ln(2 + \sqrt{3})$$

$$y = e^{2x} = 2 - \sqrt{3} \Leftrightarrow 2x = \ln(2 - \sqrt{3}) \Leftrightarrow x = \frac{1}{2} \ln(2 - \sqrt{3})$$

Οι οποίες είναι περίπου $x = 0,65848$ και $x = -0,65848$

Για $y < 2 - \sqrt{3}$ και για $y > 2 + \sqrt{3}$, η $y^2 - 4y + 1 > 0$. Αρα

για $x < \frac{1}{2} \ln(2 - \sqrt{3})$ και για $x > \frac{1}{2} \ln(2 + \sqrt{3})$ η

$$e^{4x} - 4e^{2x} + 1 > 0 \Leftrightarrow 4e^{2x} - e^{4x} - 1 < 0 \Leftrightarrow e^{2x}(4 - e^{2x} - e^{-2x}) < 0$$

και επειδή $e^{2x} > 0$, $\forall x \in \mathbb{R}$

$$4 - e^{2x} - e^{-2x} < 0 \Rightarrow 16 \frac{4 - e^{2x} - e^{-2x}}{(e^x + e^{-x})^4} < 0 \Rightarrow f''(x) < 0. \text{ Αρα η } f(x) \text{ είναι κυρτή.}$$

Αντίστοιχα για $x \in \left(\frac{1}{2} \ln(2 - \sqrt{3}), \frac{1}{2} \ln(2 + \sqrt{3})\right)$ η $f''(x) > 0$, οπότε η $f(x)$ είναι κοίλη.

γ)

Οριζόντιες ασύμπτωτες :

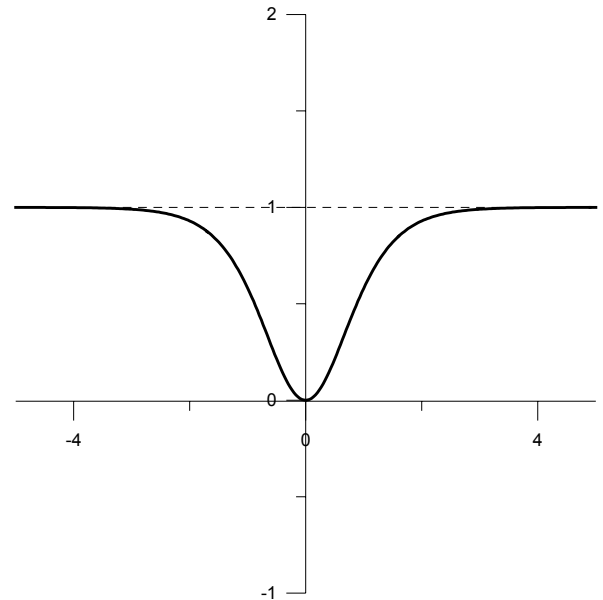
$$\lim_{x \rightarrow -\infty} \left(\frac{e^x - e^{-x}}{e^x + e^{-x}} \right)^2 = \lim_{x \rightarrow -\infty} \left(\frac{e^{-x} \left(\frac{e^x}{e^{-x}} - 1 \right)}{e^{-x} \left(\frac{e^x}{e^{-x}} + 1 \right)} \right)^2 = \lim_{x \rightarrow -\infty} \left(\frac{e^{2x} - 1}{e^{2x} + 1} \right)^2 = 1$$

$$\lim_{x \rightarrow \infty} \left(\frac{e^x - e^{-x}}{e^x + e^{-x}} \right)^2 = \lim_{x \rightarrow \infty} \left(\frac{e^x \left(1 - \frac{e^{-x}}{e^x} \right)}{e^x \left(1 + \frac{e^{-x}}{e^x} \right)} \right)^2 = \lim_{x \rightarrow \infty} \left(\frac{1 - e^{-2x}}{1 + e^{-2x}} \right)^2 = 1$$

Αρα για $x \rightarrow -\infty$ και για $x \rightarrow \infty$ η $f(x)$ έχει οριζόντια ασύμπτωτη την ευθεία $y = 1$.

Κατακόρυφες ασύμπτωτες δεν έχει γιατί
 $\nexists x_0 \in \mathbb{R} : \lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = \pm \infty$

Παρατηρούμε επίσης ότι η $f(x)$ ξεκινάει από το 1 και καταλήγει ξανά στο 1, δεν έχει τοπικό μέγιστο, είναι πάντα θετική και έχει ελάχιστο στο $x = 0$, $f(0) = 0$. Άρα το πεδίο τιμών της είναι το διάστημα $f(x) \in [0, 1)$

δ) Η γραφική παράσταση της $f(x)$ είναι

ΘΕΜΑ 3^ο

Η εξίσωση της εφαπτομένης της $g(x) = \ln x$ στο σημείο $A(a, \ln a)$ είναι

$$y - \ln a = \frac{1}{a}(x - a) \Rightarrow y = \frac{1}{a}x + \ln a - 1$$

Αντίστοιχα η εξίσωση της εφαπτομένης της $h(x) = e^x$ στο σημείο $B(\beta, e^\beta)$ είναι

$$y - e^\beta = e^\beta(x - \beta) \Rightarrow y = e^\beta x + e^\beta(1 - \beta)$$

Εφόσον οι δύο ευθείες ταυτίζονται θα πρέπει

$$\frac{1}{a} = e^\beta \text{ και } \ln a - 1 = e^\beta(1 - \beta)$$

Από την πρώτη έχουμε $\frac{1}{a} = e^\beta \Rightarrow \beta = -\ln a$ και αντικαθιστώντας στην δεύτερη βρίσκουμε

$$\ln a - 1 = e^\beta(1 - \beta) \Rightarrow \ln a - 1 = \frac{1}{a}(1 + \ln a) \Rightarrow (1 - \frac{1}{a})\ln a = 1 + \frac{1}{a} \Rightarrow \frac{a-1}{a}\ln a = \frac{a+1}{a} \Rightarrow \ln a = \frac{a+1}{a-1}$$

και τελικά

$$\frac{a+1}{a-1} - \ln a = 0$$

Το αριστερό μέρος της τελευταία σχέσης είναι η $f(a)$, άρα το a είναι ρίζα της εξίσωσης $f(x) = 0$.

ΘΕΜΑ 4^ο

α)

$$\int e^x \sin(x) dx = \int (e^x)' \sin(x) dx = e^x \sin(x) - \int e^x \sin(x)' dx = e^x \sin(x) - \int e^x \cos(x) dx =$$

$$e^x \sin(x) - \int (e^x)' \cos(x) dx = e^x \sin(x) - e^x \cos(x) + \int e^x \cos(x)' dx = e^x \sin(x) - e^x \cos(x) - \int e^x \sin(x) dx$$

Από την παραπάνω σχέση βλέπουμε ότι

$$\int e^x \sin(x) dx = e^x \sin(x) - e^x \cos(x) - \int e^x \sin(x) dx \Leftrightarrow 2 \int e^x \sin(x) dx = e^x \sin(x) - e^x \cos(x) \Leftrightarrow$$

$$\int e^x \sin(x) dx = \frac{e^x \sin(x) - e^x \cos(x)}{2} = e^x \frac{\sin(x) - \cos(x)}{2}$$

β)

Γνωρίζουμε ότι

$$\int_{-\infty}^{\infty} x e^{-x^2} dx = \lim_{a \rightarrow \infty} \int_{-a}^a x e^{-x^2} dx$$

Υπολογίζουμε την τιμή του ορισμένου ολοκληρώματος $\int_{-a}^a x e^{-x^2} dx$ Παρατηρούμε ότι η συνάρτηση $f(x) = x e^{-x^2}$ είναι περιττή συνάρτηση. Πράγματι

$$f(-x) = (-x) e^{-(-x)^2} = -x e^{-x^2} = -f(x)$$

Επειδή τα όρια του ορισμένου ολοκληρώματος είναι $-a$ και a , το ολοκλήρωμα θα είναι

$$\int_{-a}^a x e^{-x^2} dx = 0$$

Άρα και το μη γνήσιο ολοκλήρωμα θα είναι

$$\int_{-\infty}^{\infty} x e^{-x^2} dx = \lim_{a \rightarrow \infty} \int_{-a}^a x e^{-x^2} dx = \lim_{a \rightarrow \infty} 0 = 0$$